

IZIŠLA JE I DRUGA KNJIGA GORDANE BENIĆ IZ TRIPTIHA
POSVEĆENOG DIOKLECIJANOVOJ REZIDENCIJI

Palača snova i fantazije

SPOMENIK

Već godinama Split promatram iz ptičje perspektive i Palača se kao živo biće uselila u moj mentalni prostor, poprimivši virtualne dimenzije - kaže pjesnikinja

PIŠE **EDA VUJEVIĆ**

Upravo objavljena "Palača nezemaljskih snova - psihogrami" druga je knjiga iz triptiha o Dioklecijanovoj palači u kojoj autorica **Gordana Benić** otvara svojevrsan "vremenski portal kroz koji se prostor Palače prelijeva u kozmička snoviđenja". Knjiga je, kao i ona prethodna iz triptiha kojoj Benić već dovršava i završni dio, izišla u nakladi zagrebačkog "Ex Librisa". Prva knjiga zvala se "Palača zarobljenih snova - imaginarni putopisi", a završna će biti naslovljena "Palača svjetla i sjene - ljetopis između zemlje i neba". Sve knjige iz triptiha, pa tako i najnovija, ilustrirane su fotografijama koje je napravila pjesnikinja spajajući tako slike i poeziju u jedinstveni spomenik Palači.

Paralelna zbilja

- Željela sam kroz poeziju i fotoiluminacije prikazati alternativno viđenje Dioklecijanove palače, njezinu paralelnu zbilju koja ovdje preuzima mnogostruke dimenzije, pokazuje se kao neka vrsta nadzbilje i vizionarskog iskustva - kaže Gordana Benić.

- Kada dugo, od svoga rođenja, živite u Gradu/Palači, takav zemljovid snoviđenja postaje proširena stvarnost, čini vam se da je u toj magičnoj kutiji pohranjen živi komad svemira, cijela skala života koja omogućava komunikacije svjesnog i nesvjesnog, kozmičkog i zemaljskog prostora. Iz doba Dioklecijana i vremena gradnje splitske carske palače malo je dokumentiranih podataka te bi u podlogu svakog razmišljanja o Palači trebalo uključiti opširni atlas imaginacije, teritorij fantazije, svijet fantastičnog arhiva - dodaje poznata splitska pjesnikinja s "privremenom adresom" u Zagrebu.

- Gordana Benić stvara optičku iluziju koja preokreće sve elemente i oblike, jer u njezinoj poetici ne postoji zornost kao arheološki čvrsti artefakt, nego se opisuje obrnu-

ti svijet u kojem se prostor oblikuje prema ubrzanju perspektivi, riječ je o začudnoj sintaksi izvrnutog do nezvjesnih granica kozmosa - kaže **Zvonimir Mrkonjić** o knjizi "Palača nezemaljskih snova - psihogrami".

Alkemijsko čudo

- Palača je za mene oduvijek enigmatična i očaravajuća, jer omogućava svojevrsno mapiranje kozmičke i nesvjesne dimenzije stvarnosti. Takva virtualna Palača alkemijsko je čudo, u njezinoj arhitekturi obitavaju trajne iluzije, međuprostori u kojima snovi nadilaze stvarni svijet. Od po-

Igrokaz sjena

•• Stvarnost neobičnog sna eksplodira u slikama, pretvara se u čisto svjetlo sva nutrina neba nalik smrti hlapi u zaborav. Na granici horizonta otvaraju se zrcala antička Meduza gleda posljednje dno s onu stranu privida. U tamnim noćima, između urušenih kuća i crnih odraza, obnavlja se čarolija napuštenih mjesta tajni promatrači, dojmivi Kaligule drevnoga Rima obnavljaju igrokaze sa sjenama. Na čudesne načine premještaju rimske opeke, svodove, kupole, bočne arkade i pročelja oko urušenih zidina i kula stoljetna tama miriše na cimet i kapare. Zrake nevidljiva svijeta nadmeću se s pigmentima vlažnih zidova mrak iz podzemlja ne može se zaustaviti. Palača i njezina zatamnijela jezgra obnavljaju savršeno djelo prirode, među kristalima žutog sumpora dodiruju sve strane svijeta šire se poput kopna nove Amerike.

četka književnog opusa razvijam priču o promatraču vidljivoga i nevidljivoga, o premješanju i preslaganju fragmenata koji su istodobno i realni i virtualni.

Već godinama Split promatram iz ptičje perspektive i Palača se kao živo biće use-

Gordana Benić

lila u moj mentalni prostor, poprimivši posve virtualne dimenzije. Ta je iluziorna Palača "glavna ulica nesvjesnoga" i njezin sveobuhvatni arhiv uspostavljen je na osi koja povezuje kozmički i zemaljski prostor - kaže Gordana Benić.